

NY MUSIK

i samarbete med
Caroli församling

La Monte Young

– igen och igen och igen...

X antal hälsningar till La Monte Young

ars liniae rectae

X antal hälsningar till La Monte Young

ars liniae rectae/Piccolo sinfonia domestica

X antal hälsningar till La Monte Young

Ann-Mari Hagström, Simon Hagström,

Björn Nilsson – piano, orgel, slagverk m.m.

Torsdag den 15 mars 2018, kl.19.00

Caroli kyrka, Borås

”Jag blir ofta ombedd att definiera minimalism, och jag har min egen definition, nämligen att det är det som är skapat med ett minimum av medel. Jag antar att jag tycker om att tänka i sådana breda termer. Om man tänker sig minimalism utifrån min definition, så kan den innefatta såväl Rothkos som Barnett Newmans arbeten, liksom Weberns musik och haiku, och en stor del av det jag har gjort.”
Så långt **La Monte Young** (f. 1935, Idaho, USA).

”La Monte Youngs kompositioner av musikaliska ögonblick uppvisar en råhet i sin materiella uppenbarelse. Genom sitt monolitiska väsen har de också en förvirrande effekt. Jämförbara med Mondrians och Malevitjs bilder, där subtraktionen från verkligheten drivs mot den vita ytans nollpunkt, eller likt Yves Kleins jättelika monokromer chockerar de genom konfrontation med tomrummet, med det absoluta, som härskar i alla stora ögonblick. (...) Den extrema presentationen av musikaliska ögonblick hos La Monte Young reducerar dessa i materiell riktning. Det ideala är snarare en biprodukt, som utvecklas i verkens nakenhet och karga renhet – samtidigt som deras verkan är gåtfull: Sfinxens storhet.”

Så skriver tonsättarkollegan Dieter Schnebel om de verk La Monte Young komponerade 1960 och som innebar en milsten, en öppning, en slutpunkt – det är bara att välja. Den som menar att allt det Young gjort sedan dess hamnar i skuggan – hur intressant det än må vara – finner stöd hos Schnebel:

”La Monte Young har genom sina *Compositions 1960* uttryckt idén om en Eternal Music i stora och små ögonblick. (...) ...dessa tidiga utkast var i sitt ännu-icke, som blott blickar kastade framåt, kanske hans musiks sanna ögonblick.”

1982 besökte den tyske organisten Gerd Zacher Carolikyrkan för en konsert med passacaglian som tema. På själva konsertdagen sade Zacher plötsligt att han ville lägga till ett stycke – ”ett stycke som är själva essensen av passacaglian: La Monte Youngs *arabic numeral*”. Tillfrågad om spelanvisningarna till stycket, sade han: ”En bestämd händelse upprepas [underförstått: regelbundet] så många gånger som interpreten har bestämt i förväg”. Denna anvisning användes sedan för en rad framföranden under de följande åren. Inför en skivinspelning visade det sig dock att tonsättaren ställde mycket bestämda krav för att namnet *arabic*

numeral skulle få användas. Först och främst skulle han själv bjudas in för att leda repetitionsarbetet (han bor i New York och är ökad för sina ekonomiska anspråk). Men dessförinnan skulle det skrivas kontrakt enligt vilket arrangören förband sig att följa hans originalanvisningar – anvisningar som han vägrade visa innan kontraktet var undertecknat. Så där höll det på. Men det visade sig gå utmärkt att framföra musiken under annat namn, till och med annat tonsättarnamn, förutsatt att det framgick att musiken var ”efter La Monte Young”. Och eftersom Young även är känd för att hota med att åtala folk till både höger och vänster, är det väl bara att foga sig. All musik i detta program är alltså av La Monte Young, eller ja: ”efter La Monte Young”. Åtalbar för de versioner som här presenteras är Björn Nilsson. Han kommer till sitt försvar att hävda, att La Monte Young är en av de tonsättare som dumt nog tror sig veta gränserna för sitt eget verk, samt att detta till själva sitt väsen (”dessa utkast i sitt ännu-icke”) inte består i reproducerandet av en *bestämd* klang, utan är öppet för *varje* tänkbar klang.

De versioner av *arabic numeral (any integer) (to Henry Flynt)* (1960) som framförs här utgår alla från Gerd Zachers anvisningar. Titeln *X antal hälsningar...* kommer från sagda skivinspelning, om än där på engelska och med garanterat icke-arabiska siffror: *CXLI Greetings to La Monte Young*.

Piccolo sinfonia domestica bär i original titeln *Poem for Chairs, Tables, Benches etc* (1960).

ars liniae rectae är samma som *Composition 1960 #10* (som är samma som *Composition 1961 #1*, *Composition 1961 #2*, *Composition 1961 #3* o.s.v.), vars enda anvisning lyder: ”Draw a straight line and follow it”. Avsikten är naturligtvis att även den resulterande klangen här skall vara alldeles rak, något som dock sannolikt kommer att misslyckas å det grövsta...

igenochigenochigenochigen